

גליון מס' 375 פר' משפטים
תש"פ שנה שביעית

גליון זה יוצא לע"נ הר"ר
אברהם יהושע העשיל ז"ל
בן הרה"ח ר' אפרים וינברג שיבלחט"א
נלב"ע בחטף כ"א שבט תש"פ

דברי שי"ח

ממרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ח קניבסקי שליט"א

🕯 פנינים על הפרשה 🕯

גליון זה שבידכם חותם את השנה השביעית לצאתו לאור, אי"ה שבוע הבא יצא גליון מורחב לרגל תחילת השנה השמינית, אילו פיננו מלא שירה כים להודות ולהלל שנפלה בידינו הזכות הגדולה להפיץ את דברי תורתו של רבינו הגדול לזיכוי הרבים לאלפים ורבבות. המעונינים להיות שותפים בגליון הקרוב שיופץ במהדורה מורחבת יפנו בהקדם למס' 053-3145900 וכן ניתן להעביר במכשירי האשראי שבבתי הכנסת ע"ש דברי שי"ח, ניתן להקדיש ע"ג הגליון.

ויהי רצון שזכות הפצת דברי התורה תעמוד לכל השותפים לראות ברכה והצלחה בכל מעשיהם. בברכה מרובה יצחק גולדשטוף

🕯 פנינים על הפרשה 🕯

"ורצע אדוני" (יה, א)
פירש"י אוזן ששמע על הר סיני לא תגנוב והלך וגנב תרצע ואם מוכר עצמו הוא אוזן ששמע על הר סיני כי לי בני עבדים ולא עבדים לרצע. נשאלתי הרי לא תגנוב בגונב נפשות נאמר וגונב ממון ילפא מלא תגנובו כמ"ש בסנהדרין פ"ו א' ולא תגנובו לא נאמר בסיני וכן כי לי בני עבדים לא נאמר בסיני אלא בפ' בהר, וי"ל עפ"ד רש"י (שמות כ"ד י"ב) בשם רב סעדי' גאון שבעשרת הדברות מרומז כל התר"ג מצות וא"כ בסיני כבר ידעו כל המצות. ועי"ל דכיון שמ"ר עלה להר סיני וקבל כל התורה וירד ומסרם לישראל הו"ל כאילו שמעו באזניהם דשלוחו של אדם כמותו וכמ"ש בספרי זוטא בפ' שלח ממ"ר שא"ל הקב"ה וראה ועשה כתבניתם וכתוב ועשו כל חכמי לב אלא מכאן ששלוחו של אדם כמותו. (טעמא דקרא)

🕯 עלי שי"ח 🕯

רשימות אישיות קצרות, מפנקסיו של תלמיד רבינו הגאון רבי יצחק שלמה קרליבך זצ"ל, ממה שזכה לראות, לשאול ולשמע במחיצת רבינו מרן שליט"א (תודתנו נתונה לאחיו הגאון רבי יחיאל שליט"א על מסירת הדברים לע"נ רבי יצחק שלמה בן שמואל) פרק י"ג

- סיפר לי בנו הגר"ש שליט"א שבחנוכה התחיל מו"ר שליט"א בלימוד מסכת כלה וביקשו שרוצה ללמוד לסגולת בנות מעוכבות שידוך ושיתן לו רשימה ונתן לו עשרות או מאות שמות ובחודש זה רואים הרבה ישועות והרבה מהן כבר מצאו מבוקשם.
- שאלו את מו"ר: כשיש סתירה בין פירוש מו"ר שליט"א בירושלמי לבין פירוש מו"ר בדרך אמונה כמו מי מפרשים וענה - תפוס לשון אחרון היות ובדרך אמונה כבר עברתי על כל המפרשים מסתמא זה העיקר.
- שאלו בשידוך ששם הבחור כשם אביה של הבחורה ומדובר בזוג שני, שניהם גרושים וקשה להם בשידוכים, השיב צוואת רבי יהודה החסיד זה סכנה לא לעשות, שאלוהו האם אפשר להוסיף שם לבחור, השיב רק אם הוא חולה מסוכן ואמר 'תמצא משהו אחר'.
- דירה מעל בית הכנסת שאין בו ספר תורה ותמיד מביאים את הס"ת ממקום אחר, ענה רבינו אפילו הכי לא לגור מעל זה, זה סכנה.
- האם אשה מברכת הגומל לאחר לידה או ניתוח, ענה, בירושלים נהגו לומר בבית הכנסת, אצלינו לא נהגו אבל ודאי אם יש בבית עשרה מבני הבית שתגיד.
- האם ילד לאחר בר מצוה שלא הגיע לגיל 20 שמענישין בבי"ד של מעלה האם גם אומר הגומל, פשוט שכן מה השאלה מה זה נוגע לעונשין.
- אדם משכנת נחלת משה של הג"ר ב"צ פלמן זצ"ל לא השתתף בלויה ולא היה בהספד שהקהילה עשתה ובנו נפל למשכב ללא הכרה, שואל האם יש קשר בין הדברים, בתחילה הרב ענה מה הקשר יתכן שהיה באונס ולא השתתף אבל אחר ששמע שלא היה אונס אמר שיגש לקברו של הרב ויבקש מחילה ללא מנין.
- בקבוק גומי שממלאים מים חמים האם מיקרי שנעשה בהם מלאכה לענין גט"י - אמר שכן.
- האם לכהן יש כח ברכה גם מחוץ לתפילה, ענה שכך מבואר במדרש שהברכות נמסרו מאברהם ליצחק וליעקב וכו' ולצדיקים ולכהנים שבכל דור ודור.
- האם זה נכון שאומרים בשם מו"ר הרב שהיושן עם בגדים שוכח לימודו, האם גם ביושן ביום האם גם ביושן במטוס, ומה המקור לזה - היושן ביום אין זו שינת קבע שהרי לא מברכין ברכת התורה, היושן במטוס אונס רחמנא פטריה ובאונס אין שכחה, ומקור הדבר שאם יושן עם בגדים הריהו עצלן, ועצלן לא חוזר על לימודו ממילא שוכח את הלימוד.
- האם באמצע קריאת שמות מותר לברך אשר יצר, ענה שכן.
- מנהל בית יעקב באמריקה עושה כנס לאלפי בנות לע"נ מייסדת בית יעקב מרת שרה שנירר שואל מה לדבר ענה מו"ר - על צניעות.
- ספרתי למו"ר הרב שליט"א שהיות ואני חולה על הכליות אסור לי לשתות יין, ולפני כמה שבועות אמר לי בסתם יום (היה זה בט"ו בשבט) "שבלי"ל הסדר תשתה ארבע כוסות יין" ולא הבנתי פשר הדבר, סברתי אולי אהיה אחר השתלה של כליה חדשה ואז כבר אוכל לשתות רגיל, והנה השבוע [עשרה ימים קודם פסח] אמרו לי הרופאים בבית חולים שמותר לי לשתות יין, ואמנם לא ברור להם כמה בדיוק... נהנה ואמר לי הרי ביין יש יותר הידור לד' כוסות... שאלתי האם לשתות רוב רביעית כמנין כוס או רוב רביעית כמנין כוס הגון, אמר אם יש סכנה בדבר רק רוב רביעית של כוס.

להצטרפות לרשימת מקבלי הגליון במייל ניתן לשלוח בקשה לכתובת: divreysiach+subscribe@googlegroups.com
ניתן לתרום ולהקדיש ע"ג הגליון לע"נ, לרפואה ולהצלחה וכד', נשמח לקבל עובדות, הנהגות, ושו"ת מרבינו.

עלי הדרה

ישראל חייב לשמוע לרבנן ואף שאין נענש יכולין חכמים לחייבו וחייב לשמוע להן כיון שהוא נכלל בכלל ישראל.
(מתוך מכתב מרן שליט"א ע"י דעת נוטה ח"ב עמ' שי"ח וע"ע מש"כ במס' תפילין סי"ב ד"ה כל קטן באריכות)

בכה"ג ודעתם דקטן חייב בעצמו מדרבנן, ושאלתי לאאמו"ר זצ"ל איך רבנן יכולין לחייב קטן הא אינו מצווה בלא תסור (ע"י ברכות י"ט ב'), והשיב דבגוי באמת לא מצינו בשום מקום שחייב מדרבנן שאינו מצווה בלא תסור אבל קטן אינו כן שכל מי שבבית

בדין חינוך בקטן

בברכות מ"ח א' נחלקו רש"י ותוס' בדין חינוך במצוות דדעת רש"י דקטן אין חייב אפי' מדרבנן ורק אביו חייב לחנכו ותוס' הקשו דא"כ איך קטן מוציא אביו באכל שיעור דרבנן ומוציא אחרים

זדברנו אמת וקיים לעד - בענין הגבול הזדוני

אמיתיים ונכונים, ודברו אמת וקיים לעד! אנו כשלעצמנו לא נצרכו להוכיח מציאותית לדברי מרן שליט"א, גם אילו לא ראינו בעינינו, האמנו באמונה, אך לכל אלו שבלבם פנימה הרהרו אחר דבריו, באה המציאות והוכיחה על אמיתותן כנתינתן מסיני.
מסתמא לא ירחק היום, ויתגלה כי מתחת לאדמה זורם לו בשלוה גם המשכו של נחל ציון, מהמקום שנפסק עד למקום חיבורו לנחל אל עריש וכמש"כ בדרי"א.
יצוין כי כשזכיתי להיות בקודש פנימה והצגתי בפני מרן שליט"א את הפרסומים והתמונות מ"הנהר הסודי" שנתגלה מתחת לאדמה, כתיבא דמסייע ליה למשי"כ בדרי"א לגבי נחל ציון, ומרן שליט"א שעבר באירוניה על כל הדברים שהציגו לפניו, נהנה טובא מהדברים.
(נכתב ע"י תלמידו הגרמ"ש גרליץ שליט"א)

שיתכן שנחל ציון היוצא מקצה ים המלח ונפסק באמצעו בדרכו לנחל על עריש, נמשך ומחובר באדמה מתחת לקרקע, דבר שכאילו נראה תלוש מהמציאות שנחל יזרום בטבורה של האדמה.
ברם, לפני כחודש נפל דבר בישראל, והמציאות טפחה על פניהם של התמהים: "נהר סודי" נחשף, כן, נהר סודי הזורם מתחת האדמה, שיוצא מגבול ים המלח!!! מקורו באזור היבש בין האגן הצפוני של ים המלח לבריכות האידוי שבחלקו הדרומי, ונמשך דרומה לאורך עשרות קילומטרים, ונמשך באלכסון לצד דרומה של א"י.
הן אמנם, אין המדובר בנחל ציון שנמשך לנחל אל עריש, אך עכ"פ התגלית הוכיחה בעליל כי דברי מרן שליט"א בדרי"א שכתבן לפני למעלה משלשה עשורים, שיתכן שישנו נחל היוצא מקצהו הדרומי של ים המלח, שנמצא בחלקו מתחת לפני הקרקע,

מרן שליט"א בבואו לקבוע גבול א"י בדרומה בדרי"א הל' תרומות פ"א ה"ז בבה"ל ד"ה מאשקלון, מחליט ומכריע כי נחל ציון שמתחיל סמוך לקצה ים המלח בצד דרום, ונמשך עד נחל מצרים [הנקרא נחל אל עריש], הוא הגבול הדרומי, ואע"ג שבאמצעו נפסק הנחל, מ"מ נראה שהנחל הזה נמשך עד לים הגדול שהוא בצד מערב א"י, וזהו מ"ש בגמ' בכורות נ"ה א' "ירדן יוצא ממערת פמיס ומהלך בימה של סיככי ובימה של טבריא ובימה של סדום והולך ונופל לים הגדול", ומה שרואים כיום שנחל ציון נפסק באמצעו בין תחלתו במזרח בקצה ים המלח לבין סופו בנחל מצרים, כתב עלה מרן שליט"א "ויתכן שגם היום הוא מחובר במקומות המפסיקים קצת מתחת לאדמה" ע"ש, [ועי"ש מכתבו של מרן הגרישי"א זצוק"ל למרן שליט"א].
ורבים וטובים תמהו טובא על קביעתו מרן שליט"א

הגאון רבי צבי כהן זצ"ל

ייצא מתוקן. הוא היה מאלו שחביבים עליהם דברי תורה, והיה לומד בעיון כל חוברת ומאסף תורני שיצא, בין המחבר צעיר ממנו או מבוגר, תלמיד חכם או עם הארץ, לכולם נתן כבוד ואת כולם העריך.
לא פעם, קיבלנו פניה מרבי צבי זצ"ל, לתקן בגליון נושא פלוני שנכתב לא באופן ברור, או לברר דעת רבינו בענינים כאלה ואחרים. והכל בצנעא, ובענוות חן השמורה לתלמידי חכמים שלמדו תורה לשמה.
תנחומינו איפה לכלל ישראל שאיבדו אוצר כלי חמדה זה, למשפחתו החשובה אחיו הגאונים המפורסמים ובניו תלמידי החכמים שהניח אחריו, המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים, אמן.

משיב לו על ראשון ראשון. לימים, הוא פיזר את פסקי ההלכה בתוך ספריו.
מאז הכיר לו רבינו טובה וכיבד אותו מאוד.
על שלימות מדותיו, סחו בני משפחתו: רבי צבי זצ"ל כיהן כרב ותיק עשרות שנים בבית הכנסת במערב בני ברק, לא מזמן, פתחו בית כנסת חדש בשם 'שונה הלכות' באותו אזור ממש, ומינו בו לרב את הגאון רבי גדליה הוניגסברג שליט"א.
מטבע העולם, כשרב חדש מגיע לאזור בו מכהן רב ותיק ולא צעיר, הוותיק בודק ובוחן אותו בחשדנות, אם אינו גורם לו נזק וכדומה, אצל רבי צבי זצ"ל זה היה הפוך בדיוק: לא היה מאושר ממנו, הוא שמח שהגיע רב חדש לאזור, וירבה עוד תורה ויראת שמים, הוא מיד התקשר באופן אישי לרבי גדליה ובירך אותו ואמר לו אני יעזור מה שצריך, בכל דבר שתתקשה אשמח לעזור לך, כל כך חיכיתי שכבר יהיה פה עוד רב באזור, שיפתחו עוד שיעורי תורה, שיתרבו ספסלי בי מדרשא - - - ולא נחה דעתו עד שאחרי כמה ימים התקשר שוב לשאול אם הכל מסתדר או שצריך איזה עזרה.
כן מגיב מי שבאמת רוצה שיתרבה כבוד שמים בעולם.

מנופה המהודר של רחוב רשב"ם הסתלק השבוע אחד מחשובי התלמידי חכמים שבה, שזיכה את הרבים בעשרות ספרי הלכה בכל מקצועות התורה, הוא הגאון רבי צבי כהן זצ"ל.
אין אנו ראוים להקיף את דמותו של האי גברא, שזיכה את הרבים בחן ובחסד, והרביץ תורה להמוני ישראל הקרובים והרחוקים, אך להיפטר בלא כלום אי אפשר: הגר"צ זצ"ל היה החלוץ הראשון שחיבר ספר מקיף לפני למעלה מארבעים שנה על כל הלכות הגעלת כלים וטבילת כלים - הלכה למעשה. ספריו אלו הם אבן יסוד לכל המעין בנושאים אלו. ולא פעם, בשאלות שהתעוררו בנושאים אלו היה רבינו שליט"א מעיין בספריו ונהנה מהם מאוד.
רבי צבי זצ"ל, היה 'שכן טוב' של רבינו עשרות בשנים, ולמדו יחד באותו הכולל 'כולל חזון איש' לאברכים מצוינים. היתה תקופה מסוימת בשנים ההם - לפני כשלושים שנה - הוא הבחין שרבינו עושה את דרכו כל בוקר לכולל, והציע את עצמו, שיקח את רבינו שליט"א ברכב לכולל, רבינו נענה להצעה, ואכן כל בוקר בהלון ובחזור הוא נסע עמו באוטו.
רבי צבי זצ"ל, היה חרוץ מאוד, הוא יגע בלא לאות על ספרי הלכה רבים, ומשך, היה תמיד לן בעומקה של הלכה. כל בוקר, כשרבינו שליט"א נכנס לאוטו, היה הרכב נהפך לבית מדרש ניד, כשרבי צבי שואל בדרך שאלה אחרי שאלה ורבינו

התמונה האחרונה: רבי צבי זצ"ל כשבועיים לפני הסתלקותו, מתקבל בחמימות במעונו של רבינו שליט"א, לצידו נראה הגאון רבי אליהו מן שליט"א.

ליצירת קשר: ✉ ig0533145900@gmail.com
🏠 רבי יהודה הנשיא 52 בני ברק
☎ 053-3145900 📠 077-2092005

ניתן לתרום גם במכשירי "קהילות" ו"נדרים פלוס" בבתי הכנסת,
יש ללחוץ על לחצן 'קופות נוספות' ובחיפוש 'דברי שי"ח', או בטלפון:
נדרים פלוס 03-7630585 - שלוחה 1586
קהילות 073-2757000 - שלוחה 4310